

דף לד.

ח"מ סימן תה סעיף ב

ב. שור שהיה רועה ונמצא שור הרוג בצידו אע"פ שהוא מועד ליגח והשור המת מנוגח אין אומרים בידוע שזה נגחו או זה נשכו עד שיראוהו עדים כשרים.³

דף לד:

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן עט סעיף ד

ד. ה. אמר לו מנה הלויתיך בפני פלוני ופלוני, והשיבו להד"ם, ובאו עדים שראו שספר לו מנה לידו⁵, אע"פ שלא ידעו אם דרך הלואה נתנם לו או דרך מתנה, הרי זה הוחזק כפרן⁶, וגם אם יטען אח"כ דרך מתנה נתנו לי או לפרעון היו, אינו נאמן.

אבל אם טען לו תחילה אמת קיבלתי ממך מנה אבל זה היה מתנה או לפרעון חוב נאמן, כיון שאינו מכחיש העדים, ונשבע היסת ונפטר.

ג. שם ברמב"ם הלכה ד' והוא מברייתא ב"ב צ"ג וכת"ק. דאין מוציאין ממון ע"פ אומדנא. ולפ"ז העלה ביביע אומר ח"ז סי' ח' בחלק חו"מ דאין לסמוך היום על בדיקת מכונת הפוליקרף לחייבו ממון דאין בזה אלא אומדנא בלבד, וע"כ הסיק דאין לב"ד לשלוח לבדיקת הפוליקרף כשאין הסכמת הצדדים וקיבלו עליהם שאז אדם יכול לחייב עצמו ע"ש.

ס. שבועות ל"ד ע"א וע"ב, וכן פסק הרמב"ם בפ"ו מטוען הלכה ב'.

וכתב בב"י מחודשים סעיף ג' בשם התרומות שער י"א דאפי' בעדות מיוחדת שאחד ראה מחלון זה ואחד מחלון אחר, הוחזק כפרן על ידם.

וכתב הסמ"ע בס"ק י' בשם המהרש"ל שדוקא שאמר לו הלויתיך "בפני פלוני ופלוני" שהיה לו לשים לב על מה שנעשה בפניהם, ולהשיב לו כבי"ד אם אותו מנה היה במתנה או לפרעון חוב ולא לומר להד"ם, אבל אם תבעו כבי"ד ואמר לו מנה הלויתיך והשיבו להד"ם, וזה מביא עדים שמנה לו מנה בפניהם יכול הנתבע לומר מתנה היו או בפרעון, ולא הוחזק כפרן. וכתב הסמ"ע דדברים של טעם הם. והב"ח חלק וס"ל דאין חילוק בין הזכיר בפני פ' ופ', וכן נראה מרי"ו. ש"ך ס"ק י"א.

ע. וביאר הרמב"ם והוא שיטעון כן כבי"ד, ויכחישוהו העדים, וכמבואר סעיף ט'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ד. ו. אם המלוה החביא לו עדים מבחוץ, ושמעו שנתנם לו דרך הלואה פ, וכשתבעו הלואה אמר להד"ם, ודאי הוחזק כפרן ע"פ עדים אלו. אבל אם טען הנתבע אני לא קיבלתי ממנו אלא לפרעון חובו, ומפני שלא ראיתי עדים הודיתי לו ז כי לא יכולתי להוציא ממנו החוב שלי, טענתו טענה ק ונשבע היסת ונפטר.

עין משפט ג. הו"מ סימן עט סעיף יא

א. טענו מנה הלוייתך ר, וכפר בבי"ד ש ואמר להד"ם, ובאו שנים שלוח מנה ופרעו, והמלוה אומר לא נפרעתי, הרי זה חייב לשלם ת.

הגה: דכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי, ונאמן על עצמו יותר מק' עדים ז, ומה שאומר לא לוח הרי הוכחש בעדים, ואין המלוה חייב שבועה שהרי הוחזק כפרן ב.

פ. אע"ג דבסי' פ"א סעיף א' כתב דאפי' טען להד"ם לא הוחזק כפרן, שם איירי רק בהודאה ולא בעשה מעשה, סמ"ע ס"ק י"א, וש"ך ס"ק י"ב.

צ. ודוקא שהעדים לא ראו את ההלואה ממש רק שמעו שנתנם לו דרך הלואה, ונמצא שאינו חייב אלא מכח פיו, לכך יכול לומר לא חששתי להודות, אבל אם העדים ראו ההלואה ממש, אינו יכול לטעון שום טענה או אמתלא. ש"ך ס"ק י"ג.

ק. והביא בעל התרומות ראייה לדבריו מבעל שלוח מאשתו, דמצי לטעון לגלות כספם שלה עשיתי, בתרא נ"א ע"ב, ומכתובות ק"י ע"א.

ר. רמב"ם פ"ו מהלכות טוען הלכה ג', משבועות מ"א ע"ב וכרבא שם.

ש. ואם כפר מחוץ לבי"ד מבואר בסעיף ט', וכתב הריב"ש סי' שנ"ד דאף שהעדים העידו בבי"ד אחר, נעשה הוחזק כפרן. סמ"ע ס"ק א'.

ת. ואפי' אמר אחר שבאו העדים פרעתי קודם, מ"מ שוב אינו נאמן, דכבר הוחזק כפרן והודה שלא פרע באומרו לא לויתי בבי"ד, והעדים מעידים שלוח ש"ך ס"ק ב' ודלא כהמבי"ט בח"א סי' ט"ז.

א. ולכן אינו יכול להשביעו אפי' היסת אח"כ, דאם רק ע"פ עדים היה יכול להטיל עליו היסת. אבל כיון שהודאתו עדיף מעדים, א"א לחייבו שבועה סמ"ע ס"ק ב'.

ב. ואם טען אח"כ פרעתי, ג"כ אינו נאמן שכבר הוחזק כפרן לדבר זה, ש"ך ס"ק ג'. וע"כ אין משביעין המלוה אפי' היסת שהרי הודה שלא פרע, ועדים מעידים שלוח, סמ"ע ס"ק ד'.

א ב. גם אחר שפרעו, אם חזר ותבע הלוח למלוה ואומר לו פרעתוך שני פעמים, אין המלוה נשבע לו אפי' היסת ג.

וכן אם הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו, ואמר הלוח לא היו דברים מעולם וזה אינו כתב ידי, אם הוחזק שזה כתב ידו בבי"ד, או שבאו עדים שהוא כת"י, הרי הוא הוחזק כפרן ד ומשלם.

ג. בעיר שושן כתב הטעם משום שהוחזק כפרן, וכתב הסמ"ע דלא דק דא"כ מדוע לא ישביעו היסת אחר הפרעון, אלא הטעם דאף שלא הוחזק כפרן, אין משביעין אותו מטעם שכבר הודה שלא פרעו מתחילה. ואיך יטעון עליו עתה שכבר פרעו מתחילה, סמ"ע ס"ק ד'.

ד. רמב"ם שם הלכה ג'. ובא ללמדנו דאפי' בכתב ידו נעשה הוחזק כפרן, סמ"ע ס"ק ה'.